

فهرست

۱۵	• مقدمه
	• فصل اول
۱۹	• کلیات
۱۹	معنای لغوی سعادت
۲۱	معنای اصطلاحی سعادت
۲۳	کانت
۲۵	ملاصدرا
۲۹	• فصل دوم: معرفت شناختی، هستی شناختی و انسان شناختی سعادت
۲۹	مقدمه
۳۰	گفتار اول: مبانی معرفت شناختی سعادت
۳۰	مبحث اول: مبانی معرفت شناختی سعادت از دیدگاه کانت
۳۰	۱. تفاوت عقل نظری و عملی در شناخت
۳۱	۲. تقسیم احکام شناختی
۳۱	الف) حکم تحلیلی
۳۲	ب) حکم تألیفی
۳۲	ج) حکم تألیفی پیشینی یا ماتقدم
۳۳	۳. فرایند شناخت عقل نظری
۳۴	الف) حسیات استعلایی

- ب) تحلیل استعلایی ۳۵
۴. تصورات استعلایی عقل نظری ۳۶
۵. ناکارآمدی عقل نظری در شناخت مفاهیم اخلاقی ۳۷
۶. برتری عقل عملی بر نظری در شناخت مفاهیم اخلاقی ۳۷
۷. پیشینی بودن احکام اخلاقی ۳۹
۸. مطابق واقع بودن مفاهیم اخلاقی از منظر عقل عملی ۴۱
۹. تطبیق مبانی معرفت شناختی مفاهیم اخلاقی بر سعادت ۴۱
- مبحث دوم: مبانی معرفت شناختی سعادت از دیدگاه ملاصدرا ۴۲
۱. تفسیر ملاصدرا از معرفت ۴۲
- الف) وجود ۴۳
- ب) صورت ۴۳
- ج) ظهور ۴۳
- د) لقا و وصول ۴۳
۲. انواع شناخت ۴۴
۳. اتحاد علم و عالم و معلوم ۴۵
۴. جایگاه عقل نظری و عقل عملی در رسیدن به سعادت ۴۷
۵. مراتب عقل نظری و عقل عملی ۴۹
- الف) مراتب عقل نظری ۴۹
- ب) مراتب عقل عملی ۵۳
۶. جایگاه عقل نظری در معرفت به مفاهیم اخلاقی ۵۶
۷. تشکیک در شناخت ۵۷
- گفتار دوم: مبانی هستی شناختی سعادت ۵۸
- مبحث اول: مبانی هستی شناختی سعادت از دیدگاه کانت ۵۸
۱. وجود به عنوان یکی از مقولات محض فاهمه ۵۹
۲. مابعدالطبیعه و مفاهیم اخلاقی ۶۱

۳. اصول موضوعه عقل عملی (اختیار، خلود نفس و وجود خدا).....	۶۳
مبحث دوم: مبانی هستی‌شناختی سعادت از دیدگاه ملاصدرا.....	۶۴
۱. اصالت وجود.....	۶۵
۲. وحدت تشکیکی وجود.....	۶۶
۳. اقتضای تشکیک در عوالم وجودی.....	۶۸
۴. بررسی لوازم تشکیک در باب سعادت انسان.....	۷۰
گفتار سوم: مبانی انسان‌شناختی سعادت.....	۷۱
مبحث اول: مبانی انسان‌شناختی سعادت از دیدگاه کانت.....	۷۲
۱. انکار شناخت نفس با رویکرد عقل نظری.....	۷۲
مغالطه در اثبات جوهریت نفس.....	۷۳
۲. اثبات وجود نفس و جاودانگی آن با رویکرد عقل عملی.....	۷۴
۳. چگونگی جاودانگی و سعادت نفس پس از مرگ.....	۷۵
۴. مبانی انسان‌شناختی سعادت اخلاقی.....	۷۷
الف) اراده یا عقل عملی.....	۷۷
ب) خودمختاری اراده انسان.....	۷۷
ج) غایت بنفسه بودن انسان.....	۷۸
د) وجدان اخلاقی.....	۷۸
ه) خودانگیختگی.....	۷۹
۵. ماهیت انسان.....	۷۹
مبحث دوم: مبانی انسان‌شناختی سعادت از دیدگاه ملاصدرا.....	۸۰
۱. جوهریت نفس.....	۸۱
۲. تجرد نفس.....	۸۱
۳. مادیت نفس در مقام فعل.....	۸۱
۴. جسمانیة الحدوث و روحانیة البقا بودن نفس.....	۸۱
۵. حرکت جوهری اشتدادی نفس.....	۸۲

۶. تشکیک در وجود انسان.....	۸۳
۷. تجرد برزخی نفس (تجرد قوه خیال).....	۸۵
۸. جایگاه عقل نظری در تعالی نفس.....	۸۵
۹. کارکرد عقل عملی در حوزه اخلاق.....	۸۶
۱۰. مختار بودن انسان.....	۸۷
گفتار چهارم: تطبیق مناظر دو فیلسوف (تحلیل و موضع‌گیری).....	۸۸
مبحث اول: تحلیل مبانی معرفت‌شناختی.....	۸۸
مبحث دوم: تحلیل مبانی هستی‌شناختی.....	۹۲
مبحث سوم: تحلیل مبانی انسان‌شناختی.....	۹۴
● فصل سوم: حقیقت و مصداق سعادت.....	۱۰۱
مقدمه.....	۱۰۱
گفتار اول: حقیقت و مصداق سعادت از منظر کانت.....	۱۰۶
مبحث اول: وظیفه‌گرایی کانت.....	۱۰۸
۱. اعتبار نیت (اراده) در امر اخلاقی.....	۱۰۸
۲. عمل طبق وظیفه در امر اخلاقی.....	۱۰۹
۳. معنای احترام به قانون.....	۱۱۰
۴. انواع اوامر.....	۱۱۰
۵. «امر مطلق» به مثابه معیار قانون اخلاقی.....	۱۱۱
الف) اصل تعمیم‌پذیری یا قانون عام طبیعت.....	۱۱۲
ب) اصل غایات یا انسانیت.....	۱۱۴
ج) اصل خودآیینی اراده.....	۱۱۵
۶. مملکت غایات.....	۱۱۶
۷. بررسی رابطه سعادت با اخلاق وظیفه‌گرایانه.....	۱۱۷
مبحث دوم: تعریف سعادت از منظر کانت.....	۱۲۱
۱. سعادت طبیعی یا فردی.....	۱۲۲

۱۲۷	۲. سعادت اخلاقی.....
۱۲۸	الف) سعادت اخلاقی به معنای تکلیف غیرمستقیم.....
۱۳۲	ب) سعادت اخلاقی به معنای نتیجه فضیلت‌مندی.....
۱۳۵	ج) سعادت اخلاقی به معنای آرزوی سعادت دیگران.....
۱۳۷	د) سعادت اخلاقی به معنای سعادت نهایی.....
۱۴۳	۳. جمع‌بندی.....
۱۴۴	گفتار دوم: حقیقت و مصداق سعادت از منظر ملاصدرا.....
۱۴۵	مبحث اول: تعریف سعادت.....
۱۴۵	۱. لذت.....
۱۴۹	۲. کمال.....
۱۵۱	توضیح کمال نهایی.....
۱۵۲	۳. خیر.....
۱۵۴	۴. جمع‌بندی.....
۱۵۵	مبحث دوم: سعادت عقلیه.....
۱۵۶	۱. سعادت عقل عملی.....
۱۶۰	۲. سعادت عقل نظری.....
۱۶۲	مبحث سوم: سعادت حقیقی.....
۱۶۸	مبحث چهارم: سعادت نهایی انسان.....
۱۶۹	۱. اتحاد با عقل فعال.....
۱۷۲	۲. فنای فی الله.....
۱۷۶	۳. وجه جمع دو دیدگاه.....
۱۷۷	مبحث پنجم: جهان آخرت؛ جایگاه تحقق سعادت نهایی.....
۱۷۹	گفتار سوم: تطبیق مناظر دو فیلسوف (تحلیل و موضع‌گیری).....
۱۹۳	• فصل چهارم: چگونگی رسیدن به سعادت و تحصیل آن.....
۱۹۳	مقدمه.....

۸۴. _____، به سوی خودسازی، نگارش کریم سبحانی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، ۱۳۸۰ ش.
۸۵. _____، شرح اسفار الاربعه، تحقیق محمدتقی سبحانی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، ۱۳۸۰ ش.
۸۶. مصطفوی، زهرا، نوآوری های فلسفی صدرالمتألهین، بصیرت، تهران، ۱۳۸۵ ش.
۸۷. مصلح، جواد، ایضاح المقاصد فی حل معضلات کتاب الشواهد، به اهتمام نجفقلی حبیبی، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، تهران، ۱۳۸۵ ش.
۸۸. مطهری، مرتضی، حرکت و زمان در فلسفه اسلامی: درس های اسفار حکمت، تهران، ۱۳۸۰.
۸۹. _____، مقالات فلسفی، در: مجموعه آثار، ج ۱۳، صدرا، قم، ۱۳۷۸ ش.
۹۰. معین، محمد، فرهنگ فارسی، امیرکبیر، تهران، ۱۳۹۱ ش.
۹۱. ملاصدرا، اتحاد العاقل و المعقول، در: مجموعه رسائل فلسفی صدرالمتألهین، تحقیق و تصحیح حامد ناجی، حکمت، تهران، ۱۳۷۵ ش.
۹۲. _____، اسرار الآیات، مقدمه و تصحیح محمد خواجهوی، انجمن اسلامی حکمت و فلسفه ایران، تهران، ۱۳۶۰ ش.
۹۳. _____، اکسیر العارفین، در: الرسائل، مكتبة المصطفوی، قم، بی تا.
۹۴. _____، الاسرار الآیات و انوار البینات، تصحیح محمدعلی جاودان، بنیاد حکمت اسلامی، تهران، ۱۳۸۳ ش.
۹۵. ملاصدرا، ترجمه شرح اصول کافی، محمد خواجهوی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۳.
۹۶. _____، الحاشیة علی الالهیات، بیدار، قم، بی تا.
۹۷. _____، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعه، تصحیح، تحقیق و مقدمه غلامرضا اعوانی، ج ۱، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۹ ش.

۹۸. _____، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعه، تصحیح، تحقیق و مقدمه مقصود محمدی، ج ۳، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۹ ش.
۹۹. _____، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعه، تصحیح، تحقیق و مقدمه علی اکبر رشاد، ج ۸، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۹ ش.
۱۰۰. _____، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعه، ج ۱-۹، دار احیاء التراث العربی، بیروت، ج ۴، ۱۴۱۰ ق.
۱۰۱. _____، الحکمة المتعالیة فی الاسفار العقلیة الاربعه، ویراستار: رضا اکبریان، ج ۹، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۹ ش.
۱۰۲. _____، الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیه، تصحیح، تحقیق و مقدمه سید مصطفی محقق داماد، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۲ ش.
۱۰۳. _____، الفوائد، در: مجموعه رسائل فلسفی صدر المتألهین، تحقیق و تصحیح حامد ناجی، حکمت، تهران، ۱۳۷۵ ش.
۱۰۴. _____، المبدأ و المعاد، تصحیح سید جلال الدین آشتیانی، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ج ۳، ۱۳۸۰ ش.
۱۰۵. _____، المشاعر، به اهتمام هانری کرین، کتابخانه طهوری، تهران، ۱۳۶۳ ش.
۱۰۶. _____، المظاهر الالهیة فی اسرار العلوم الکمالیة، تصحیح، تحقیق و مقدمه سید محمد خامنه ای، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۷۸ ش.
۱۰۷. _____، ایفاظ النائمین، تصحیح، تحقیق، مقدمه و تعلیق محمد خوانساری، به اشراف سید محمد خامنه ای، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۶ ش.
۱۰۸. _____، مفاتیح الغیب، تصحیح محمد خواجوی، مولی، تهران، ج ۲، ۱۳۷۱ ش.
۱۰۹. _____، تفسیر القرآن الکریم، تصحیح محمد خواجوی، ج ۱-۷، بیدار، قم، ج ۳، ۱۳۷۹ ش.

۱۱۰. _____، حکمت متعالیه در اسفار عقلی اربعه: سفر چهارم: از خلق به خلق، مترجم محمد خواجه‌جوی، مولی، تهران، چ ۱، ۱۳۹۲ ش.
۱۱۱. _____، حکمت متعالیه در اسفار عقلی اربعه، ترجمه محمد خواجه‌جوی، ج ۱-۳ و ۷-۹، مولی، تهران، ۱۳۷۸ ش.
۱۱۲. _____، رسالة فی الحدود (حدوث العالم)، تصحیح و تعلیق سید حسین موسویان، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۷۸ ش.
۱۱۳. _____، رسالة سه اصل، تصحیح و اهتمام دکتر سید حسین سفر، دانشگاه علوم معقول و منقول تهران، تهران، ۱۳۴۰ ش.
۱۱۴. _____، شرح اصول کافی، تصحیح و تحقیق و مقدمه محمود فاضل یزدی مطلق، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، چ ۱، ۱۳۸۵ ش.
۱۱۵. _____، شرح الهدایة الاثریة، ضبط و تحقیق محمد مصطفی فولادکار، مؤسسه التاریخ العربی، بیروت، ۱۴۲۲ ق.
۱۱۶. _____، شرح جلد هشتم الاسفار العقلیة الاربعه، جزء دوم درس‌های استاد محمد تقی مصباح یزدی، تحقیق و نگارش محمد سعیدی مهر، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، چ ۲، ۱۳۹۳ ش.
۱۱۷. _____، الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه، به انضمام حواشی حکیم ملاحادی سبزواری، ترجمه علی بابایی، مولی، تهران، ۱۳۹۱ ش.
۱۱۸. _____، شواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه، تعلیق و تصحیح سید جلال الدین آشتیانی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۶۰.
۱۱۹. _____، الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه، حواشی ملاحادی سبزواری، تصحیه و تعلیق سید جلال الدین آشتیانی، بوستان کتاب، ۱۳۹۸، قم.
۱۲۰. _____، کسر اصنام الجاهلیه، تصحیح، تحقیق و مقدمه محسن جهانگیری،

- بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۱ ش.
۱۲۱. _____، کسر الاصنام الجاهلیه، حقه قدّم له محمدتقی دانش‌پژوه، دانشکده علوم معقول و منقول، تهران، ۱۳۴۰ ش.
۱۲۲. _____، مبدأ و المعاد، ترجمه احمد حسینی اردکانی، به کوشش عبدالله نوری، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۶۲ ش.
۱۲۳. _____، مبدأ و معاد ملاصدرا (معادشناسی)، ترجمه و شرح جعفر شاه نظری، دانشگاه قم، قم، چ ۱، ۱۳۹۰ ش.
۱۲۴. _____، المبدأ و المعاد، به کوشش عبدالله نورانی، ترجمه احمد بن محمد الحسینی اردکانی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۸۱ ش.
۱۲۵. _____، مجموعه الرسائل التسعه، مکتبه المصطفوی، قم، چ ۱، ۱۳۰۲ ق.
۱۲۶. _____، مشاعر، ترجمه میرزا عماد الدوله، ترجمه و مقدمه و تعلیقات فرانسوی از هنری کریبن، کتابخانه طهوری، تهران، ۱۳۶۳ ش.
۱۲۷. _____، مفاتیح الغیب، تصحیح، تحقیق و مقدمه نجفقلی حبیبی، به اشراف سید محمد خامنه‌ای، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، تهران، ۱۳۸۶ ش.
۱۲۸. _____، مفاتیح الغیب، مقدمه و تصحیح محمد خواجه‌ای، مؤسسه تحقیقات فرهنگی، تهران، ۱۳۶۳ ش.
۱۲۹. محمدرضایی، محمد، تبیین و نقد فلسفه اخلاق کانت، مؤسسه بوستان کتاب، قم، چ ۱، ۱۳۸۰ ش.
۱۳۰. نقیب‌زاده، میرعبدالحسین، فلسفه کانت: بیداری از خواب دگماتیسم بر زمینه سیر فلسفه دوران نو، آگاه، تهران، ۱۳۷۴ ش.
۱۳۱. هارتناک، یوستوس، نظریه معرفت در فلسفه کانت، ترجمه غلامعلی حداد عادل، فکر روز، تهران، ۱۳۷۶ ش.

۱۳۲. هوفه، اترفید، قانون اخلاقی در درون من، ترجمه رضا مصیبی، نشر نی، چ ۱، ۱۳۹۱ ش.
۱۳۳. _____، درآمدی بر فلسفه عملی ایمانوئل کانت، ترجمه رضا مصیبی، نشر نی، تهران، چ ۲، ۱۳۹۲ ش.
۱۳۴. یاسپرس، کارل، کانت، ترجمه میرعبدالحسین نقیب زاده، کتابخانه طهوری، تهران، ۱۳۷۲ ش.
۱۳۵. یزدان پناه، یدالله، حکمت عرفانی: تحریری از درس های عرفان نظری استاد یدالله یزدان پناه، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه، قم، ۱۳۹۴ ش.

مقاله

۱. محسنی، محمد سالم، «سعادت از منظر فلسفه های مشاء، اشراق و حکمت متعالیه»، معرفت، ش ۲۰۱، ص ۲۵.
۲. مطهری، مرتضی، «کانت مسئله سعادت و کمال»، فصلنامه جهاد، ش ۴۷، ص ۶۶.

پایان نامه

۱. اسدی، علی رضا، «سعادت از منظر کرکگور و نیچه»، ایران داک.
۲. بهشتی نژاد، سید میثم، «بررسی جایگاه تشکیک وجود در روش فلسفی ملاصدرا»، ایران داک.
۳. مدبری، فرزانه، «مواجهه سلبی و ایجابی کانت با مفهوم سعادت»، ایران داک.